

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadást általában évről-évre:
 Egyszerű előfizetés — 16 K.
 Helyben kézben tartva:
 Egyszerű előfizetés — 20 K.
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerű előfizetés — 24 K.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Regisztrált minden nap a hétig és
 ország utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kizárólag visszafizetés
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Egyes számok ára 6 K.

NAGYVÁRAD, április 29.

Kiölt intézmény.

Aki megfigyelte a parlament működését a vasutasok sztrájkja idején, annak hosszú időre elment a kedve attól, hogy parlament munkáját újra figyelemmel kíséresse.

Hát annyit tud a parlament mint egy kávéházi közönség, — lármázni? És lármájának csak annyi a haszna is?

Amint a vasutasok munka megszüntetése megtörtént s tizenöt ezrenyi hivatalnok és alkalmazott csődült össze Budapesten, azonnal akadt elég fogadatlan prókátorok, kik igyekeztek a kormány és a sztrájkoló közönség közé furakodni, hogy a közvetítés rizikó nélküli, de népszerű műveletét, mandátum biztosításra használják.

Akik elkéstek a közvetítéstől, azok a parlamentben lármáztak olyan tonusban, hogy okvetlen észre vegyék mindenkinek, hogy ők is ott vannak a vasutas mentésnél.

Komolyság sehol. Pedig mióta parlamenti rendszerünk van ilyen nagy fontosságú és nagy körülményű igénylő esemény még nem fordult elő, mint egész modern életünk azonnali megállása.

Rengeteg államvagyonról, a vasutak felszereléséről, rengeteg magán vagyonról a szállításban megakadt árukról, 40 ezer alkalmazott egész jövőendő sorsáról kellett határozni, és a parlamenti többség

nem volt kíváncsi rá, hogy mit tesz a kormány, a kormány nem volt rá kíváncsi, mit tanácsol az ellenzék s mikor a láрма nagy lett a Házban egyszerűen haza küldte Tisza a honatyákat.

Nyakukon vannak a kereskedelmi szerződések megújítási munkái, melyek ismét tíz évre pecsételik meg hatásuk anyagi helyzetét.

Tájékoztatta-e a parlament a választókat azon nagy érdekekről, melyekről most szó lesz? A képviselő urak lementek-e kerületeikbe előadásokat tartani a szerződésekről és nézete mellett gyűjtött-e táborát a választók között, hogy majdani harcra a parlamentben a választókra támaszkodhassék.

Szó sincs erről. Majd vita közben fognak tisztulni a képviselői agyak is, mikor egy-egy kiválóbb parlamenti tag nagy beszédben szakszerűen fog tárgyalni az elő jövő nagy érdekekről. Addig a közvélemény is a képviselők nagy része is tájékozatlan a kereskedelmi szerződésekkel szemben.

Hanem lármázni; azt fognak a parlamentben, mert ez az ellenzék dolga és szavazni is fognak a parlamentben, mert ez a kormánypárt dolga és valahogy csak lesz, mert muszáj valahogy lenni.

Allítólag a király mondta volna:
 — Ugy látszik a parlamentárizmus kiölt intézmény.

Mi is csodálkozva kérjük, hol, mi-
 ben vezet a parlament, mennyiben volt

az a jogok öre, mit tett egyebet a németből fordított törvények özönének megszavazásánál?

Sokan élösködtek a parlamenti rendszerből, úgy látszik, hogy teljesen kiölték.

A kivándorlási ügy.

Hetek óta foglalkoztatja a közvéleményt a kivándorlási ügy, legutóbb főleg az izgatta a kedélyeket, hogy a magyar kormány egész akciója romba dől, ha Amerika kivételes rendszabályokhoz nyúl a magyar kivándorlással szemben.

Ez a veszedelem most elhárul és most már mi sem állja útját, hogy a magyar kormány a maga terveit megvalósítsa, miibe különben a német vállalkozók nem igen akarnak belenyugodni.

Legújabbán Missler F., a Norddeutscher Lloyd főügynöke pro memoriát küldött a magyar kormányhoz és az összes képviselőkhez, amelyken a következőket ajánlja a miniszterelnök figyelmébe. A kormány álljon el a Cunard Line angol hajózási vállalatát kötött szerződéstől és ehelyett járuljon hozzá, hogy a magyar kivándorlás öt külföldi kikötőből irányítottassék.

Az öt kikötő között szerepel Havre, Bréma, Hamburg és Antwerpen. A Norddeutscher Lloyd ezekből a kikötőkből szállítaná a magyar kivándorlókat Newyorkba egy központi kivándorlási iroda közvetítésével, amely iroda-székhelye

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy csomag levél.

Írta: Paul Ginisty.

Amikor nagybátyám — utolsó rokonom — meghalt, én lettem ura annak a vénsőes, rozsozott háznak Ormerayben, amelyet a környéken »a kastély« néven tisztelt a sok generáció. Fogas volt ám a kérdés: mit csináljak azzal a dűledező, félig rommal?

Néhány évtized óta, hogy a nagybátyám ez épületet lakta, mindazokat a szobákat, amelyeket nem használt, elzárta. Valóságos fölfedező ut volt tehát, amikor végigjártam ezeket a lakatlan termeket. Egyik közülök hajdanában a nagybátyám dolgozó-szobája volt.

Ebben a szobában régi, empire íróasztal állt. A kulcsa, Isten tudja, hová lett. Nagybátyám sohasem volt kíváncsi, hogy fölnyitatta volna az asztal zárait. Én nem voltam ennyire társzkodó s egész halom megárgult írást talál-

tam a fiókokban: már szinte csupa történelmi becsű följegyzéseket.

Minden ilyen régi íróasztalnak titkos fiókja szokott lenni. Atkutattam tehát az egész házat s hosszú fáradságos keresgetés után csakugyan megletttem a rejtkezártnak. Egy kis csomagot találtam benne, gondosan átkötve és ezzel a fölírással:

»Halálom után De Suzerel asszonynak átadandó. De csakis neki magának: vagy ha nem, felbonthatlanul el kell égetni.«

A régiségek mindig nagy érdeklődést kel-
 tettek bennem s bevallom, nem soká haboztam hogy felbontsam-e a csomagot. Ugy véltem, nem követek el szentségtörést, ha bepillantok ezekbe a régi titkokba, amelyek fölő már oly rétege a multnak rakódott, hogy a valóság régen romantikává lett. De különben is, mint utolsó sarja családomnak, jogom van ismerni őseim titkait.

Mintegy hatvan levél volt itt együtt. Abból a korból valók, amikor még ismeretlen volt a

boríték; a papírt, amelyre a levél íródott, nyitva adták át, vagy összepecsételve annak, akinek szólt. Kelet szerint szépen sorjában voltak összerakosgatva; az első tekintetre észrevettem, hogy szerelmes levelek. Oh, szegény, öreg szerelem, milyen forró vágygyal teli sorraid fakulnak ezeken a sárga lapokon! Valóságos kis költemény minden egyes levél; a hang valamennyiben véghetetlenül udvarias, czeremóniás: szinte érezni vélem az illatot, amely azt a szüntelenül bőkoló világot, azokat a finom mosolyu, udvarias lényeket körüllebegte.

Egy kis regény jelenik meg előttem a sorok közt, néhány környékbeli szomszédnő, fiatalok, szépek és szellemesek, akik halálra unatkoztak itt a falun a rusztikus férj oldalán, aki brutális és föltökény lélekkel sohasem tudta őket, az ő finom lényüket megérteni. Nagybátyám, aki csak az év egy részét töltötte Ormerayben, kiváló modorával s nagyvilági ízlésével csakhamar nagy sikereket ért el. Különösen madame de Suzerel kereste föl gyákrán leveleivel, szellemes, udvarias level-ekkel.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknél, lélegzőszervek hurutos bajainál
 ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál
 influenza után ajánljatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.—
 kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

480.

lye Budapest volna és igazgatóságába a magyar kormány nyolcz igazgatósági tagot delegálhat.

Kzenkívül a kivándorlási ügynökség, illetve a német hajóstársaság 250.000 koronát juttat a kivándorlási alap pénztárába, továbbá fizet minden kivándorló után 10 koronát és minden gyermekért 5 koronát ugyanezen alap javára. Viteldij fejenként 160 korona volna. Végül a társaság kötelezettséget vállal, hogy évente 30.000 koronáért magyar borokat vásárol. A czég külön részvénytársaságot alakítana, melynek székhelye Budapest volna. Garanciát a kivándorlók száma tárgyában nem kérnek és kezességet rállalnak, hogy működésük úgy a magyar, mint az amerikai törvényeknek meg fog felelni.

Az osztrák politika kulisszatitkai.

— Körber és az obstrukció. —

A király kijelentette egy kihalgatás alkalmával, hogy *nem hisz abban, hogy az osztrák parlamentben helyre áll a rend.* Ez a szenzációs nyilatkozat, amely annál érdekesebb, mert valósággal prejudikál az eseménynek. Oriási feltűnést keltett Ausztriában s minden oldalról keresték-kutatták, mi bírhatta az uralkodót, hogy ilyen szokatlan módon beavatkozzék a pártok életébe.

A király nyilatkozatának egy bécsi levél most különös magyarázatával szolgál. Nem kevesebbet mond ez el, mint hogy az *osztrák kormány nem is akarja a parlament békéjét*, mert ez e czéljai keresztülvitelét megakadályozhatná. Körber Magyarországnak tett ígéreteit csak a 14. §. segítségével bírja teljesíteni s a szükségparagrafus csak akkor alkalmazható, ha az obstrukció folyik. Magyarországon Ausztriában hát csinosan közeledünk az abszolútizmus felé. Magyarországon a kormány szétküldi a parlamentet, hogy jobban rendet csinálhasson Ausztriában pedig megakadályoz-

szák az obstrukció leszerelését, hogy a kormány maga módján, parlament nélkül operálhasson!

A M. E. L. bécsi levelezője az osztrák politika kulisszatitkaiból különben a következőket mondja el:

A múlt hét végén a lengyel-klub elnökének, Javorski képviselőnek sikerült rávennie a cseheket az obstrukció abbahagyására, azoknak a póttételeknek az alapján, amelyeket dr. Körber 1903. decemberében Abrahamovics képviselő útján ajánlott fel a cseheknek. Ezek a következők:

1. Belső cseh hivatali nyelv.
2. Körber a költségvetési bizottságban bejelenti, hogy a német egyetemnek Bécsben és cseh egyetemnek Morvaországban való felállítását szükségesnek tartja, anélkül, hogy az egyetemnek helyét és idejét közelebbről megjelölne.

A csehek, a kiket halálraan kifárasztott a hosszú küzdelem, szívesen belemennek ebbe a békébe.

Javorski a lengyel képviselőket arról informálta, hogy a béke meg van s a parlament krónikusnak látszó betegsége orvosoltatott. Ennek a híreknek akkora volt a hatása, hogy sok lengyel képviselő már évi lakásokat keresett, mert biztosra vették, hogy a parlament együtt marad őszig, hogy az összes állami szükségleteket a kiegyezéssel együtt elintézzék.

Mikor aztán Javorski most hétfőn elment Körberhez, hogy közölje vele a dolgot, a miniszterelnök nagyon hidegen fogadta s egyszerre csak kijelentette, hogy ezen az alapon *nem köt békét.*

A kormány ugyan a régi feltételeit nem ejtette el, de azért azt is követeli, hogy a csehek Csehország kerületi beosztásába egyezzenek bele.

Javorski ezt a csehek tudomására hozta — kedden értekezett is velük, de ezek kijelentették, hogy ilyen körülmények közt folytatják az obstrukciót.

Javorski azt a fordulatot huszoanegy óráig titokban tartotta. Csak aztán jelentette ezt be a pártoknak s a vezető lengyel politikusok Körber magatartásából azt a konkluziót vonták le, hogy *a kormány a parlament szanalását nem kívánja.* Ennek az a magyarázata, hogy Körber Magyarországgal szemben arra kötelezte magát, hogy a készfizetéseket keresztül viszi. Mivel pedig a parlamentben erre többsége nincsen, kénytelen a 14. §. segítségéhez folyamodni, ami csak akkor lehetséges, ha az obstrukció tovább tart.

Körber kétszínű játéka a lengyeleknél is nagy elkeseredést okozott s Javorskit a következő lépésekre akarják bírni:

Tegyen a képviselőházban indítványt, hogy a házszabályok reformja már a legközelebbi ülésén a napirendre kerüljön, ami által az obstrukció a jobboldalról a baloldalra helyeződik át:

Jelentse ki a Házban, hogy a lengyel-klub nincs bizalommal Körber iránt, mert ez a hivatalnok-kabinet az egyetlen akadálya a parlament szanalásának.

Javorski ennek a kívánságnak a teljesítése alól úgy vonta ki magát, hogy tegnapelőtt elutazott Bécsből.

Dr. Plopu értekezése.

Ertekezőnek a nagyváradi kir. törvényszék kistermében f. é. április hó 28-án nagyszámú intelligens közönség jelenlétében megtartott terjedelmes felolvasása nem elégíthette ki a hozzáfűzött reményeket, mindenekelőtt azért, mert értekező nem mutatott rá egyetlenegy oly megdönthetetlen filozofiai *alapelvre* sem, amely valamely *rendszer* logikai levezetésének kristálytisza kiforrását képezhetné.

Elhibázott volt már értekezőnek maga elé tűzött azon feladata is, hogy az »erkölcs« és »jog« közötti *demarcationális határvonalat* filozofiai alapon határozza meg. Hiszen az »erkölcsiség« mint filozofiai fogalom, nem

Soraiban csupa szellem, ötletek, ragyogó fantázia hímes szövedéke csillog a szerelmes szavak áradatában.

— Ej: — gondoltam magamban; — nagyapám szerencsés, boldog ember lehetett!

Egy hónapig kellett Ormerayban maradnom. Hogy az időt eltöltsem, bekalandoztam a környéket a kis kocsival és a vén gebével, amelyet az istállóban találtam.

Egy reggel elvetődtem a szomszédságban egy szép park környékére, melynek közepén régi kastély állott. Az egyik felét már megrongálta az idő, a másik része azonban csaknem teljesen újnak látszott s pompás építkezéstről és izlésről tanuskodott. De leginkább megkapott egy hatalmas, gyógyörű fasor, gondozott fáival, egyenesen utával. Kerdezősködtem, hogy ki lakik itt . . .

— Egy öreg, nagyon öreg házaspár, — világosított föl egy paraszt — gróf de Suzerel és a felesége . . . Kis unokaöccsük fogja örökölni az uradalmat.

— Madame de Suzerel, mondja ön?

— Igen. Sok-sok év óta laknak itt . . . Aki csak emlékezni tud a környékre, mindig itt látta őket . . . A gróf már túl van a kilenczven esztendőn s a grófné nincs messze a nyolczvaötödétől . . . Ah, persze, hogy sohse mozdulnak ki a házukból, azt elhíhet.

Meg voltam lepelve. Tehát a nagy szerelmes, akit könnyed, fantóm szerű leánynak képzeltem, túl élte nagy szerelmét. Nem valami szép ányék; az idő romboló munkája bizonyára felismerhetetlené tette a multak ama szépséges hősnőjét . . . Egy pillanatig zavartan

bámultam magam elé: egy kissé mégis vétkes voltam, hogy felbontottam a leveleket, amelyek az övéi . . .

A lelkiismeret furdalása arra a határozatra birt, hogy nyomban visszaforduljak Ormeraybe, gondosan újra összecsomagoljam a leveleket s átadjam annak, akit illetnek.

Elmentem tehát a Suzerel kastélyba, az unokaöccs, akihez előbb fordulni akartam, hogy bevezessen a grófnéhoz, nem volt otthon. Kissé aggodalmasan kérdeztem ekkor vajon remlhetném e, hogy a grófné elfogad. Minden akadály nélkül jutottam be hozzá.

Az inas a szalomba vezetett, ahol várakoznom kellett. Csakhamar egy összetöpreődött, kicsiny, vézna hölgy lépett be. Első tekintetre azt hittem, nem is élő lény, hanem valami sajátságos, furcsa kis szörnyeteg, oly rút, oly esellen volt. Gyöngesége mellett alig volt képes járni s én aggódtam, hogy az izgalom, amelyet okozni fogok, összeroppantja őt. A szemei, amelyek egykor szépek lehettek, mélyen benn ültek az üregekben s tekintetükön látszott, hogy már csak egy szál tartja benne a távozni készülő lelket.

Mikor az ajtó nyílt, egy pillanatra megláttam De Suzerel grófot. Két szolga csak nagy ügygyel-bajjal tudta fölemelni tolszékéből; — látni akart s a tekintet, amelyet felém vetett, szinte mezdöbbsentett szuró kegyetlenségével.

A grófné az én segítségemmel leült, aztán reszkető kezével illesztette a föléhez.

— Madame, — mondtam neki — én Armand d' Ormeray vagyok. Olyan nevet viselek, amelyet bizonyára ösmer a grófné . . . Épen

most örököltem az a házat, amelyben nagyapám meghalt és rendezgetve a papírjait, ezt a csomag levelet találtam, amelyet önnek kell átadnom, hacsak . . .

A kis öreg szemében fény villant meg; olyan volt, mintha ősi álomból ébredt volna föl egy pillanatra. Hosszu sóhajlás szorult ki az ajkain.

— Oh, Istenem! Istenem! — mormogta. Egy selyem ridiculból, amelyet a karján tartott, gyorsan elővette a lorgonját és a hitetlen fürkészőleg reám nézet . . .

Alig hallhatóan sugta:

— Olyan nyugtalan voltam!

És ebben az emberi roncsban megrezzent egyszerre a nő félelme, a rettegés a kompromitálástól . . . amelyet nem moshat el az idő, a feledés.

— Adja ide, adja ide gyorsan . . . — süttogta izgatottan és szinte lázasan kapott a kis csomag után. — Teremtő Isten! Ha ez a férjem kezébe került volna, el lennék veszve!

A félelem oly különösnek te szett nekem e nyolczvanöt éves asszony láttára, aki még roskatagabb férje oldalán várja az elmúlást, hogy nem folytathattam el egy melancholikus mosolyt.

Es e szíve egyszerre föléledt ismét s a mult emlékeinek e megfakult, megsárgult bizonyosságai, a régi levelek visszaadták neki a szenvedélyes asszonyi szív raffinementjét egy pillanatra, mielőtt ismét örökre visszamerült az aggság szomorú ramánytelenségébe.

lye Budapest volna és igazgatóságába a magyar kormány nyolcz igazgatósági tagot delegálhat.

Kzenkívül a kivándorlási ügynökség, illetve a német hajóstársaság 250.000 koronát juttat a kivándorlási alap pénztárába, továbbá fizet minden kivándorló után 10 koronát és minden gyermekért 5 koronát ugyanezen alap javára. Viteldij fejenként 160 korona volna. Végül a társaság kötelezettséget vállal, hogy évente 50.000 koronáért magyar borokat vásárol. A cég külön részvénytársaságot alakítana, melynek székhelye Budapest volna. Garanciát a kivándorlók száma tárgyában nem kérnek és kezességet vállalnak, hogy működésük úgy a magyar, mint az amerikai törvényeknek meg fog felelni.

Az osztrák politika kulisszatitkai.

— Körber és az obstrukció. —

A király kijelentette egy kihalgatás alkalmával, hogy *nem hisz abban, hogy az osztrák parlamentben helyre áll a rend.* Ez a szenzációs nyilatkozat, amely annál érdekesebb, mert valósággal prejudikál az eseménynek. Oriási feltűnést keltett Ausztriában s minden oldalról keresték-kutatták, mi bírhatta az uralkodót, hogy ilyen szokatlan módon beleavatkozzék a pártok életébe.

A király nyilatkozatának egy bécsi levél most különös magyarázatával szolgál Nem kevesebbet mond ez el, mint hogy az *osztrák kormány nem is akarja a parlament békéjét*, mert ez e céljai keresztülvitelét megakadályozhatná. Körber Magyarországnak tett ígéreteit csak a 14. §. segítségével bírja teljesíteni s a szükségparagrafus csak akkor alkalmazható, ha az obstrukció folyik. Magyarország-Ausztriában hát csinosan közeledünk az abszolutizmus felé. Magyarországon a kormány szétküldi a parlamentet, hogy jobban rendet csinálhasson Ausztriában pedig megakadályoz-

zák az obstrukció leszerelését, hogy a kormány maga módján, parlament nélkül operálhasson!

A M. E. L. bécsi levelezője az osztrák politika kulisszatitkaiból különben a következőket mondja el:

A múlt hét végén a lengyel-klub elnökének, Javorski képviselőnek sikerült rávennie a cseheket az obstrukció abbanhagyására, azoknak a póttételeknek az alapján, amelyeket dr. Körber 1903. decemberében Abrahamovics képviselő útján ajánlott fel a cseheknek. Ezek a következők:

1. Belső cseh hivatali nyelv.

2. Körber a költségvetési bizottságban bejelenti, hogy a német egyetemnek Bécsben és cseh egyetemnek Morvaországban való felállítását szükségesnek tartja, anélkül, hogy az egyetemnek helyét és idejét közelebbről megjelölje.

A csehek, a kiket halálosan kifárasztott a hosszú küzdelem, szívesen belemennek ebbe a békébe.

Javorski a lengyel képviselőket arról informálta, hogy a béke meg van s a parlament krónikusnak látszó betegsége orvosoltatott. Ennek a híreknek akkora volt a hatása, hogy sok lengyel képviselő már évi lakásokat keresett, mert biztosra vették, hogy a parlament együtt marad őszig, hogy az összes állami szükségleteket a kiegyezéssel együtt elintézzék.

Mikor aztán Javorski most hétfőn elment Körberhez, hogy közölje vele a dolgot, a miniszterelnök nagyon hidegen fogadta s egyszerűen csak kijelentette, hogy ezen az alapon *nem köt békét.*

A kormány ugyan a régi póttételeit nem ejtette el, de azért azt is követeli, hogy a csehek Csehország területi beosztásába egyezzenek bele.

Javorski ezt a csehek tudomására hozta — kedden értekezett is velük, de ezek kijelentették, hogy ilyen körülmények közt folytatják az obstrukciót.

Javorski azt a fordulatot huszoöt óráig titokban tartotta. Csak aztán jelentette ezt be a pártoknak s a vezető lengyel politikusok Körber magatartásából azt a konkluziót vonták le, hogy *a kormány a parlament szanalását nem kívánja.* Ennek az a magyarázata, hogy Körber Magyarországgal szemben arra kötelezte magát, hogy a készfizetéseket keresztül viszi. Miatán pedig a parlamentben erre többsége nincsen, kénytelen a 14. §. segítségéhez folyamodni, ami csak akkor lehetséges, ha az obstrukció tovább tart.

Körber kétszínű játéka a lengyeleknél is nagy elkeseredést okozott s Javorskit a következő lépésekre akarják bírni:

Tegyen a képviselőházban indítványt, hogy a házszabályok reformja már a legközelebbi ülésén a napirendre kerüljön, ami által az obstrukció a jobboldalról a baloldalra helyeződik át:

Jelentse ki a Házban, hogy a lengyel-klub nincs bizalommal Körber iránt, mert ez a hivatalnok-kabinet az egyetlen akadály a parlament szanalásának.

Javorski ennek a kívánságnak a teljesítése alól úgy vonta ki magát, hogy tegnapelőtt elutazott Bécsből.

Dr. Plopu értekezése.

Ertekezőnek a nagyváradi kir. törvényszék kistermében f. é. április hó 28-án nagyszámú intelligens közönség jelenlétében megtartott terjedelmes felolvasása nem eléghette ki a hozzáfűzött reményeket, mindenekelőtt azért, mert értekező nem mutatott rá egyetlenegy oly megdönthetetlen philosophiai *alapelvre* sem, a mely valamely *rendszer* logikai levezetéséek kristálytisztá kuforrását képezhetné.

Elhibázott volt már értekezőnek maga elé tűzött azon feladata is, hogy az »erkölcs« és »jog« közötti *demarcationális határvonalat* philosophiai alapon határozza meg. Hiszen az »erkölcsiség« mint philosophiai fogalom, nem

Soraiban csupa szellem, ötletek, ragyogó fantázia himes szövedéke csillog a szerelmes szavak áradatában.

— Ej: — gondoltam magamban; — nagyapám szerencsés, boldog ember lehetett!

Egy hónapig kellett Ormerayban maradnom. Hogy az időt eltöltsem, bekalandoztam a környéket a kis kocsival és a vén gebével, amelyet az istállóban találtam.

Egy reggel elvetődtem a szomszédságban egy szép park környékére, melynek közepén régi kastély állott. Az egyik felét már megrongálta az idő, a másik része azonban csaknem teljesen újnak látszott s pompás építkezéstről és izlésről tanuskodott. De leginkább megkapott egy hatalmas, gyógyőrű fasor, gondozott fáival, egyenesen utáival. Kérdésködttem, hogy ki lakik itt . . .

— Egy öreg, nagyon öreg házaspár, — világosított föl egy paraszt — gróf de Suzerel és a felesége . . . Kis unokaöcscsük fogja örökölni az uradalmat.

— Madame de Suzerel, mondja ön?

— Igen. Sok-sok év óta laknak itt . . . Aki csak emlékezni tud a környékre, mindig itt látta őket . . . A gróf mártól van a kilenczven esztendőn s a grófné nincs messze a nyolczvanöt évtől . . . Ah, persze, hogy sohse mozdulnak ki a házukból, azt elhíheti.

Meg voltam lepelve. Tehát a nagy szerelmes, akit könyved, fantóm szerü leányának képzeltem, túl érte nagy szerelmét. Nem valami szép árnyék; az idő romboló munkája bizonyára felismerhetetlené tette a multak ama szépséges hősnőjét . . . Egy pillanattig zavartan

bámultam magam elé: egy kissé mégis vétkes voltam, hogy felbontottam a leveleket, amelyek az övéi . . .

A lelkiismeret furdalása arra a határozatra birt, hogy nyomban visszaforduljak Ormeraybe, gondosan újra összecsomagoljam a leveleket s átadjam annak, akit illetnek.

Elmentem tehát a Suzerel kastélyba, Az unokaöccs, akéhez előbb fordulni akartam, hogy bevezessen a grófnéhoz, nem volt otthon. Kissé aggodalmasan kérdeztem ekkor vajon renélhetném e, hogy a grófné elfogad. Minden akadály nélkül jutottam be hozzá.

Az inas a szalonba vezetett, ahol várakoznom kellett. Csakhamar egy összetöpröködött, kicsiny, vézna hölgy lépett be. Első tekintetre azt hittem, nem is élő lény, hanem valami sajátságos, furcsa kis szörnyeteg, oly rut, oly esetlen volt. Gyöngesége mellett alig volt képes járni s én aggódtam, hogy az izgalom, amelyet okozni fogok, összeroppantja őt. A szemek, amelyek egykor szépek lehettek, mélyen benn ültek az üregekben s tekintetükön látszott, hogy már csak egy szál tartja benne a távozni készülő lelket.

Mikor az ajtó nyílt, egy pillanatra megláttam De Suzerel grófot. Két szolga csak nagy ügygyel-bajjal tudta fölemelni tolszékéből; — látni akart s a tekintet, amelyet felém vetett, szinte meadóbbentett szuró kegyetlenségével.

A grófné az én segítségemmel lélt, aztán reszkető kezével kagylót illesztett a föléhez.

— Madame, — mondtam neki — én Armand d' Ormeray vagyok. Olyan nevet viselek, amelyet bizonyára ösmer a grófné . . . Epen

most örököltem az a házat, amelyben nagyapám meghalt és rendezgetve a papírjait, ezt a csomag levelet találtam, amelyet önnek kell átadnom, ha csak . . .

A kis öreg szemében fény villant meg; olyan volt, mintha ősi álomból ébredt volna föl egy pillanatra. Hosszu sóhajtság szorult ki az ajkain.

— Oh, Istenem! Istenem! — mormogta.

Egy seiyem ridiculból, amelyet a karján tartott, gyorsan elővette a lorgnonját és a hirtelen fűrkészőleg reám nézet . . .

Alig hallhatóan sugta:

— Olyan nyugtalan voltam!

És ebben az emberi roncsban megrezzent egyszerre a nő félelme, a rettegés a kompromitálástól . . . amelyet nem mothat el az idő, a feledés.

— Adja ide, adja ide gyorsan . . . — suttogta izgatottan és szinte lázasan kapott a kis csomag után. — Teremtő Isten! Ha ez a férjem kezébe került volna, el lennék veszve!

A félelem oly különösnek te szott nekem e nyolczvanöt éves asszony láttára, aki még rostatagabb férje oldalán várja az elmúlást, hogy nem folytathattam el egy melancholikus mosolyt.

És e szive egyszerre föléledt ismét s a mult emlékeinek e megfakult, megsárgult bizonyosságai, a régi levelek visszaadtak neki a szenvedélyes asszonyi szív raffinementjét egy pillanatra, mielőtt ismét örökre visszamerül az aggság szomorú raménytelenységébe.

létén egyéb, mint a cselekménynek a természeti rend fenntartását sürgető és annak megbolygatását gátló öröktörvényvel való összhangja, a »jog« pedig, ugyancsak philosophiai szempontból, az egyednek saját érdekében való szabályszerű cselekvési és szerzési képességét fejezve ki: világos, hogy a philosophiai »jogrend« a philosophiai »erkölcsi rendnek« természetes folyamánya lévén, a kettő között demarkationális határvonal nem is szabható, ha csak nem annyiban, amennyiben az egyednek nem lehet »joga« olyasmire, ami az »erkölcsi rendbe« ütközik.

Azért téves értekezések azon kijelentése is, hogy úgy az »erkölcs«, mint a »jog« philosophiailag a »culturából« fakad; holott philosophiailag, ellenkezőleg, éppen ez képezi amazoknak természetes okozatát. Hiszen a »cultura«, mint philosophiai fogalom, nem lehet egyéb mint valamely *torzalaknak* eszményi szabályok szerint való átformálása. Ezen *eszményi szabályok* pedig éppen azon *öröktörvényben* lelnék kifejezést, amelyet az iméntiekben már a »jog« szabályozója gyanánt is tüntettem fel.

Philosophiailag az sem helyes, hogy értekező a szellemi fejlődést az anyagi fejlődés folyamánként tünteti fel, mintha az *anyag* fejlődése, a szellem fejlődését megelőzhetné. Hiszen az *anyag* (materia) mint ilyen az »inertia« törvényénél fogva, önmagával annyira *tehetetlen*, hogy minden átalakulási processusa csak külső befolyásoktól függ. De az így létrejövő átalakulások csupán csak torzképeket nyújtanak, mindaddig, míg az anyagátalakulásokat nem irányítja az *értelem*, mely minél kiműveltebb, annál csodálatraméltóbbak annak mintegy *átszellemsült* vagy *átszellemesített* anyagi productumai is.

Szándékosan említettem fel itt már ismételtelen az »örökjogot«, azért, mert erre most már súlyi fektetett értekező is, dacára annak, hogy előbbeni (1903. május 2-iki) értekezésében azzal felszélgett volt magának, hogy a »természetjogot« vagy »észjogot«, mint »nem létezőt«, vagy valami »lehetetlent«, úgy »agyonczáfolta«, hogy arról okos ember már nem is szólhat.

De értekezőnek ezen dicséretes »palinodija« azt jelzi, hogy előbbeni merész állítását, annak minden következményeivel együtt visszavonja és el nem mondottak kívánja tekinteni. Amit annál szívesebben veszek tudomásul, mert máskülönben jogakadémiainkon haladéktalanul be kellene szüntetni a »Jus Naturae« és a »ratio scripta« jelzővel kitüntetett »Jus Romanum« valamennyi chatedrát.

Azt is örömmel kiemelem, hogy értekező most már elismeri a *teremtés* (creatio) tényét és hogy a *teremtés folyamatáról* nagy előszeretettel disszerált, dacára annak, hogy idézett (1903. május 2-iki) előző értekezésében, nem csak hogy azon »*pantheismus*« hívének vallotta magát, »amely az istenséget és a világot azonosítja«, de ezen elvre fektette volt »a jog philosophiája« egész elméletét is. Sajnos azonban, hogy ezzel, értekező csak szaporította azon *ellenmondások* halmazát, amelyekből értekezései amugy sem mentesek, mert *pantheistikus* elméletéhez, göröcsösen ragaszkodik jelen értekezésében is. Pedig a »creatio« ténye a »pantheismus« elméletével össze nem fér.

Magán az értekezleten szerettem volna elmondani ezen és más feljegyzett pontokra

vonatkozó észrevételeimet. De ezt azért nem tehettem meg, ott, mert a felolvasás elhangzása után, az illusztris közönség, miotegy *varázsütésre*, nyomban elhagyta a termet.

Dr — n — n.

A keletázsiai háború.

A japán flotta újabb ostromot tervez Port-Arthur ellen.

Legalább a jelek erre engednek következtetni.

Port-Arthur előtt ugyanis tegnapelőtt megjelent néhány japán hadihajó s néhány lövés után visszavonult. Togo admirális rendszeren így szokott cselekedni, amikor csapást mér az oroszokra.

A japán sereg átkelése a Jalu folyón nem bevégzett tény, de nagy események minden perczen várhatók.

Mai távirataink a következők:

Port-Arthur, április 28. Ma itt megjelent 2 japán csirkáló egy csatahajó fedezete alatt. Több lövést tettek az erődökre, mialatt több kémszemlét végeztek, azután eltávoztak. Az orosz hajóhad az apály miatt nem üldözhetette őket.

Togo támadását s Port-Arthur ostromát minden perczen várják.

Mukden, április 29. (Hivatalos jelentés.) Ma hajnalban tizezer japán átkelt a Jalu. Kuropatkin visszavonult, hogy alkalmasabb helyet szemeljen ki az ütközetre.

Moszkva, ápr. 28. Janós pap ma délelőtt a szentélyben megáldotta Skridlov tengernagyot, a ki azután tovább utazott Szebasztopolba.

Pétervár, ápr. 28. (Az orosz távirati ügynökség jelentése.) Jesszen ellentengernagy jelenti, hogy két orosz torpedó április 25-én (6-naptár szerint 12-én) elsüllyesztette az ötszáz tonnás Hogomaru nevű japán gőzöst; a hajó legénységét megmentették.

Ugyanaz nap este 3 óraker légberőpítették a 220 tonnás Nakamura-Maru nevű japán gőzöst a nyílt tengeren. Ennek legénységét is megmentették.

Következő éjjel fél két óraker légberőpítették a 4000 tonnás Kinceimaru nevű katonaszállító gőzöst, mely katonai célokra szolgáló rizsszel és más élelmiszerral, továbbá 1500 tonna szénnel volt megrakva és négy darab 47 centiméteres kaliberű Chotchkingságyúval volt felszerelve. A személyzet közül 7 tisztet és 20 katonát, 65 teherhordót és kulit, továbbá a hajólegénység közül 65-öt, kik ellentállás nélkül adták meg magukat, orosz hajók vették föl.

A többi, a kik nem akarták magukat megadni s az orosz csirkáló hajóra menni és fegyveres ellenállást fejtettek ki, az oroszok a szállítóhajóval együtt — légberőpítették.

A czár nem békül.

Pétervár, április 29. A hivatalos lap a külügyminiszternek Oroszország külföldi képviselőihez intézett 27-éről keltezett következő köriratát teszi közzé:

A külföldi sajtó az utóbbi időben állandóan híreket közöl, hogy néhány európai kormánytól az a szándék merült fel, hogy az orosz-japán konfliktus gyorsabb befejezése végett közbenjárjanak.

Egy ideérkezett távirat azt is jelenti, hogy a czári kormánynak máris tettek indítványokat ez értelemben.

Őnök felhatalmazást nyernek e jelentések meghatározottabb megczáfolására. Oroszország nem kívánta a háborút. A lehetőség határain belül minden megtörtént a távol keleti bonyodalmaknak békés uton való megoldására, azonban Japán hitszegő támadása után, mely Orosz-

országot fegyverfogásra kényszerítette, nyilván semminemű barátságos közvetítés sem vezethet eredményre.

Epp így az orosz kormány akkor sem fogja semmiféle hatalom beavatkozását tűrni, ha Oroszország és Japán között a hadműveletek befejezése után a békefeltételek megállapítására közvetlen tárgyalások fognak folyni.

A harcstéri tudósítók kitiltása.

Washington, április 29. A tokiói amerikai követ egy távirata szerint ezentul a hírlapok tudósítóinak nem engedik meg, hogy kövessék a japáni hadsereg hadműveleteit. Ugy számítják, hogy 200 angol és amerikai tudósító van beosztva a hadsereghez.

UJDONSAGOK.

Májusi ájtatosságok.

Holnap beköszönt az év legkedvesebb, legszebb hónapja: a virágos május.

A rétek, a mezők a tavasz legszebb pompájában diszlenek, a levegő telve illattal.

A róm. kath. egyház tisztelete jeléül az év ezen legszebb szakát a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére szenteli. — Ma, szombaton, április 30-án kezdődnek a májusi ájtatosságok s esténként a templomok megtelnek és áhitat, szeretet környezi a Megváltó anyjának virágözönnel elborított oltárát.

A *premontrei-rend* templomában hetenkint háromszor: vasárnap, szerdán és pénteken a legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele mellett szent beszédek lesznek. A prédikációkat a következők tartják: ápril 30-án *Halász Gyula* papnöveldei lelkiigazgató, május 1-én *Grócz Béla* kanonok, május 4-én *Tóth Lajos* theol. tanár, május 6-án *Grócz Béla* kanonok, május 8-án *Halász Gyula* papnöveldei lelkiigazgató, május 12-én (Aldozó csütörtök) *Grócz Béla* kanonok, május 15-én *Tóth Lajos* theol. tanár, május 18-án *Brém Lőrincz* püspöki actuarius, május 20-án *Halász Gyula* papnöveldei lelkiigazgató, május 22-én dr *Lindenberger János* theol. tanár, május 25-ikén május 27-én és május 29-én dr *Némethy Gyula* theologiai tanár és május 31-én *Dencs János* címzetes kanonok, esperes-plebános.

A *Szent László* templomban a Szűz Mária szobrát 40 *villamos lámpa* borítja fényözönbe, azonkívül egyik előkelő urnő drága drapériát készítettett a főoltárra. A Szent László templomban hetenként kétszer tartanak szent beszédek, a következő sorrendben: április 30-án dr *Vucskics Gyula* plébános, május 1. május 5. és május 8-án P. *Lukács Vitalis* kapuczinus rendű exprovinciális, május 12-én, (Aldozó csütörtökön) május 15-én és május 19-én *Bundala Mihály* kanonok papnöveldei igazgató, május 22. (Pünkösöd), május 26-án *Grócz Béla* prépost-kanonok, május 29. *Brém Lőrincz* püspöki actuarius és május 31. dr *Vucskics Gyula* plébános.

A premontrei templomban naponként este 7 óraker, a Szent László templomban pedig este 7 óraker tartanak a májusi ájtatosságok.

A zárdákban szintén tartanak májusi ájtatosságokat a Boldogságos Szűz tiszteletére.

TÁJÉKOZTATO.

Április 30. A Katolikus kör választmányi ülése d. u. 6 órákor.
 Május 1. A várad-velencei és váraljai Kath. Kör választmányi ülése d. u. 4 órákor.
 Május 2. Az orvos egyesület szakülése d. u. 4 órákor a hábképzőben.
 Május 3. Központi választmány ülése d. u. 4 órákor.
 Május 4. Megyei köz. bizottság ülése d. e. 9 órákor.
 Május 5. Közigazgatási ülés d. u. 8 órákor a város-házban.

* Kápolna az újvárosi köztemetőben. A nagyvárad köztemetőkre felügyelő bizottság legutóbb tartott ülésén a várad-újvárosi központi temető ügyével foglalkozott. Ez alkalommal tárgyalta a bizottság azon sirbolt kápolna ügyét, amely a nagyvárad káptalan egyik jeles tagjának áldozatkészségéből már a közel jövőben megvalósul. Dr. Steinberger Ferencz apát-kanonok, a budapesti központi papnövelde igazgatója ugyanis családi sirboltot szándékozik építtetni az újvárosi temetőben, a mely fölé diszes kápolnát emeltet. E célra 140 négyzetméter területet vásárol a várostól. A sirbolt és a diszes, tágas kápolna a temető bejárattól jobbra eső katolikus részben lesz felépítve. A kápolnát egyúttal átadogdi Steinberger kanonok az újvárosi plebániának, hogy mint temető kápolnát használhassák. Az építéssel Sztarill Ferencz jóhírű építész van megbízva. A várad-újvárosi hívek bizonyára örömmel és hálával fogadják a jeles főpap áldozatkészségét. Ez idén még csak a sirbolt fog felépülni s majd csak a jövő évben emelik fel, impozáns kinézésű kápolnát, mely igazi diszes lesz az új központi temetőnek.

* A régészeti egyesület választmányi gyűlése. A muzeumot ért katasztrófa következtében szükségesnek mutatkozó óvintézkedések megbeszélése végett tisztelettel kérjük az egyesület összes választmányi tagjait, hogy a legközelebbi hétfőn délután öt órákor a vármegyeház kistermében minél teljesebb számban megjelenjen szíveskedjenek.

Teljes tisztelettel:

A biharvármegyei és nagyvárad
 régészeti és történelmi egyesület
 elnöksége.

* Szaporodnak a választók. Nagyvárad város jövő évi választóinak névjegyzékét már összeállították. E szerint némi szaporodás mutatkozik, amennyiben 184 választóval több van felvéve a névjegyzékbe, mint az idei választók száma. Azonban ez a névjegyzék csak ideiglenes és a központi választmány által lesz helyesbítve; így a jövő évi választók számát még nem lehet tudni. A központi választmány május 3-án, kedden délután ülést tart s akkor veszi tárgyalás alá az ideiglenes névjegyzéket.

* Jegyző-választás. Oláh Apáti községben a napokban volt a jegyző-választás. Ez a jegyzőség egyike legjobban javadalmazottaknak s így volt elég pályázó. A választást vezető főszolgabíró Deutsch Armin helyettes jegyzőt Keszthelyi Sándor lessi körjegyzőt és Kiss Béla járási végrehajtót jelölte. Ez a jelölés utját vágta — mint nekünk írják — hogy a nép azt választja, akit őhajtott, mert a három közül egyiket sem akarta. Néhány éljenzés után Deutsch Armint jelentette ki megválasztott jegyzőnek a főszolgabíró. Az új jegyző különben — úgy írja tudósítónk — igen szorgalmas, kötelességtudó fiatal ember.

* Gyorsaság nem bosszorkányság. Lopás után két dolog sürgős: megcsipni a tolvajt s megkeríteni a lopott dolgokat. Nehéz dolog eldönteni, melyik sürgősebb? A nagyvárad rendőrségnek, úgy látszik, egyik sem nagyon sikerült.

Erre mutat az az ólomlábu gyorsaság, a melylyel a muzeumi lopás ügyében dolgoznak. Ékszeresekről lévén szó, a lopás után első dolog lett volna az ékszeresekkel és a zálogháztulajdonosokkal a lopott tárgyak jegyzékét azonnal közölni. S mi történt? A lopást elkövetők 22-én, az ékszereseket és zálogháztulajdonosokat pedig megkereste a rendőrség — tegnap, f. hó 29-én. A mi, tekintve a villamosság korszakát, nem is olyan nagy lassúság a rendőrségben.

* Újabb letartóztatás Eleden. Az élesdi lázadás ügyében napok óta tart a vizsgálat. Tegnap az igazgatók közül Komán Györgyöt is letartóztatták, aki a lázadást a piacon vezette.

* Vonatközeledés a fürdőbe. Május beköszöntével mozgalmas élet költözik a fürdőbe. A nagyvárad közti vasut május elsején megindítja a személyforgalmat a v. velencei állomáshoz és a két fürdőbe s ezáltal könnyűvé és olcsóvá teszi a fürdők látogatását. A fürdővonatok menetrendjét közelebb közöljük.

* Tomcsányi Russi meghalt. A Magyar színház szerencsétlenül járt ünnepelt szobretje, a híres szépségű Tomcsányi Russi meghalt. A kis tánczosnőből egyszerre primadonnává lett színésznő szerencséje tetőpontján érte utól végzete. Pár nappal ezelőtt tombolva ünnepelték. Virágba gázolt s ma már üszkössé égett sebeitől eltorzultan halva fekszik a körülrajongott szépségű primadonna. Két napi kínos szenvedés után délben meghalt. Utolsó perceiben lázas víziók gyötörték s egyszerre elcsodásegett, meghalt.

* Ongyilkos magántudós. Földvári Jakab magántudós, a szabadalmazott Thermal-gyógymód feltalálója, ma reggel öngyilkos lett. Dél-élelt kelt szárnyra a hír, a mit alig akartak elhinni az emberek. Hogyan, hát Földvári Jakab, az egészség, a hosszú élet titkának leleteményese éppen csak magán nem tudott segíteni? Pedig bizony a szomorú eset megtörtént. Földvári Jakab ma reggel 7 órákor németvölgyi villájában, a padlásán felakasztotta magát s mire észrevették meghalt. Tettének oka buskomorság. Néhány nappal ezelőtt kapta ugyanis a főváros átiratát, amelyben értesítik, hogy a Thermal-gyógyintézet felállítását nem engedik meg neki. Ez a hír annyira hatott a szerencsétlen emberre, hogy azóta szavát sem lehetett hallani. Ma reggel azután véget vetett a buslakodásának. Két levelet hagyott hátra; egyet a rendőrségnek, amelyben azt kéri, hogy ne boncolják fel, a másikat »Embertársaimhoz« címzéssel a nagy közönségnek. Ebben azt írja, minthogy ideálja, életcélja nem teljesült, nem akar tovább élni. Földvári Jakab 57 éves volt.

* A sorozás befejezése. Az 1903. évi sorozást tegnap befejezték Nagyváradon. Ez alkalommal a II. és III. korosztályba tartozó idegeneket vizsgálták meg s 90 ifjúközzül 12 vált be katonának. A sorozás befejezése alkalmából a város tegnap délben a Széchenyi éttermében megvendégelte a sorozó-bizottságot, a melyen Schmidt Pál ezredes, a sorozás katonai elnöke köszönetet mondott a város vendégzereletéért. Bordé Ferencz főjegyző és Darvassy Lajos katonai tanácsos pedig a katonaságot köszöntötték fel.

* Lopás az államvasutaknál. Az államvasutak balparti üzletvezetőségénél nagy lopásnak jöttek a nyomára. E hó 27-én Kaveczky főfelügyelő az üzletvezetőség pénztáránál hét állomás alkalmazottainak fizetése gyanúát 250 000 koronát vett föl. A pénzt ott a helyszínen a pénztár szobában azonnal hét börtömbébe vartatva leolmozta, megvizsgálta és jegyzőbe vette. Aztán a táskákat a pénztárszobában hagyva, elment. Délután, mikor a csomagokat vasútra

akarták tenni, föltűnt, hogy a 2. számmal jelzett és Dévény-Ujfalura szóló 3400 koronát tartalmazó börtáska eltűnt s helyében egy »Szt.-Lőrincz állomás« feliratu, teljesen előírás szerint csomagolt és leolmozott táskát találtak. Azonnal felbontották s pénz helyett régi német újságpéldányokat és egy 1902-ik évi vasuti utmutató lapjait találták benne. Kaveczky azonnal jelentést tett a lopásról az igazgatóságnak, amely viszont a rendőrséget kérte meg, hogy a tolvajt kufassa ki. Eperjesy fogalmazó aki egy ügyben a vizsgálatot vezeti, négy detektívvel éjjel-nappal nyomoz, hogy a leltést kézrekerítsék, ezidáig azonban sikertelenül. Nyilvánvaló, hogy a lopást csak egy a helyi viszonyokkal és a kezeléssel ismerős alkalmazott követhette el.

* Szünet az ipariskolában. Ertesíttem a tanoncztartó mester urakat, hogy kir. tanfelügyelő urnak f. hó 28-án kelt engedélye alapján május 1- és 2-án — Vasárnap és Hétfő — a költözöködések tekintetével az ipariskolai előadások nem fognak megtartatni Nagyvárad 1904. apr. 29. Szűts Iső iparisk. igazgató.

* Névváltoztatás. Bika Péter belügyesi csendőr vezetéket nevét »Hunyadi-ra« változtatta.

* A letartóztatott sztrájk-bizottság. A vasúti sztrájk-bizottság letartóztatott tagjai a vádpanács ama határozata ellen, amelyen helyben hagyja az előzetes letartóztatást, a királyi ítélet táblához fel-folyamodással éltek. A büntetőtörvényezék az összes iratokat még csütörtökön fölterjesztette a táblához, a mely szombaton délután dönt jogerősen a fogvatartás kérdésében.

* Az utazás nemes szórakozása mindvégig a gazdag emberek kiváltsága maradt volna, ha idegenforgalmi vállalat nem csinálja »Utazási Sorsjáték« tervezetét. Ez az intézet módot akarván nyújtani arra, hogy az utazás gyönyörűségében mindenki részesülhessen, s ezer 2 koronás sorsjegyet boc-ájtott forgalomba. A főnveremény INGYENES UTAZÁS A FÖLD KÖRÜL, mely mellett számos értékes nyermények vannak, mint hosszabb, teljes ellátással kapcsolatos külföldi utazások, előkelő fürdőkön való nyaralás teljes költségei és egyéb hasonlók. Utazási sorsjegyek városunkban is kaphatók a nagyobb dohánytözsdekben. Részlete tervezetét pedig bárkinek készséggel küldi a Központi menetjegyiroda, Budapest, Vigadó-tér 1.

* Légberöpült ügyelős. Ne tessék megijedni: nem valami szociálista dinamit-argumentumról van itt szó.

A tegnap kétszer is légberöpült ügyelős még ma is él és ügyel.

Ugy esett az eset, hogy a Vasgyáros II. felvonása után virágot eresztettek alá a zsinórpadláról Festetich Józsefnének, a vendégművésznőnek.

A virágeregető pontosan kispekulálta, mikor eresztik le a függőnyt s akkor bocsátotta alá virágait, a melyeket senki sem látott. Meglátta azonban a gépmester s elkezdte a függőnyt ismét felhozni. Az ügyelős ellenben nem látta a virágot, de látta az emelkedő függőnyt.

Elkezdett hát a függőnyre ügyelni, még pedig úgy, hogy nekiszaladt, ráugrott, belesimpakozott s s buzgón lóbálózó lábai segítségével lejjebb buntatta.

A gépmester viszont az ügyelőt nem látta, de észrevette, hogy ő megindította a függőnyt felfelé s az mégis halad lassan, debizonytalanul lefelé.

Erélyesen beleavatkozott a dologba. Ismét megindult a függőny felfelé, rajta a kálimpáló ügyelős lábakkal.

Egyebet a közönség nem látott, de ez is pompás látvány volt.

A földszinti állóhely tapsolt, a karzat pedig kiabált:

— Hogy volt! Hogy volt!

Végre a kálimpáló alak leugrott a függőnyről, az felemelkedett s a csokrot át lehetett adni a művésznőnek.

x Kedveső alkalom a költőködőknek. Helyszöke miatt Czillér Imre áruházában az összes raktáron levő szőnyegek u. m. szalon, ebédli és futó szőnyegek, asztal és ágyterítők, pamlag takarók (überwurf) csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, paplanok matrácza gradlik (csinvat) minden elfogadható árban kiárusíthatnak. **Czillér Imre** áruházában **Glaszi** utcán. 65^{sz}

x Változás a Bihar-kávéház tulajdonában. A Kossuth Lajos utcai Fűcsik-féle palotabeli fényes kávéház gazdát cserélt. Gyárfás volt kávé, ma végleg elutazott Nagyváradról s az általa előkelő ízléssel berendezett kávéház bérletét a smai napon **Bródy Mór** Nagyváradon előnyesen ismert fiatal fakszakkör vette át. Az új bérlő szimpatikus egyénisége, megnyerő modora és modern üzleti talentuma elég garanciát nyújtanak arra nézve, hogy a **Bihar-kávéházban** mindenki kellemesen érezhesse magát.

x Mivel lehet tüdőbajokat gyógyítani? Ezen kérdés naponta merül fel, a midőn azt halljuk, hogy sok ezer ember a tuberkulózison tönkremegy, a nélkül, hogy segíteni lehessen rajtuk. Ujabb időben egy szer találtott fel, amely orvosi vélemény szerint, hivatva van az emberiségnek kitűnő szolgálatokat tenni. és számos embert a biztos haláltól megmenteni. Ezen szer a **SIROLIN**. A **Sirolin** összetétele: Thioool Roche 10 gr., narancshéj-szrup 140 gr. **SIROLIN** kellemes szagú és jóízű. Rövid használat után enyhíti a köhögést, rekedtséget, éjjeli izzadást stb. **SIROLIN** fokozza az étvágyat, előmozdítja az emésztést és emeli a test súlyát. Egy tüdőbajos se mulasztja el a **Sirolin**-t használni, mert minél előbb megteszi, annál biztosabb az eredmény. 480.

SZINHÁZ.

HELY NŐSOR :

Szombat: Sötétség.

A vasgyáros.

Festetich grófné **Dömjén Róza** első vendégfellepte, a külső sikert tekintve nem valami fényes eredménnyel végződött. Ijesztően üres volt a színház, nyilvánvaló jelül annak, hogy a pótévadban csak afféle pótműpartolás kapható Nagyváradon.

Az erkölcsi siker annál szebb. **F. Dömjén Rózával** Claire szerepében a Nemzeti Színház művésze vonult fel színpadunkra s ragadta el a közönséget. Megjelenése, termete színpadias, elegáns, játéka a részletekig kidolgozott. Remélhetőleg többi fellépése nagyobb lelkesedést fog kelteni.

Derblay szerepét **Klenovits György** adta. Egyet tanácsolunk neki, szokják le merev testtartásáról, főleg arról, hogy a fejét valami megmozdíthatatlan dolognak tartsa. Néha egyes-nesen panopticum-beli viaszbáb benyomását teszi, olyan merev az állása, kivált a fejtartása.

Pedig játéka egyébként jól sikerült volna.

E. Kovács Mariika (Athenais) beugrott a szerepébe még pedig sikerrel. Tehetsége a vendégművész mellett is érvényesült, ez pedig elég eredmény. Kevésbé sikerült **Szabó** Irmának Suzanne. Ezt a c. s. szerepet sokkal több közvetlenséggel és melegséggel kell játszani.

A többi szerep **Somogyiné Nagy Julia**, **Tóth Elek**, **Rába**, **Agnely** és **Krasznai** kezében volt.

Dr. K. A.

F. Dömjén Róza a budapesti Nemzeti színház művésznője II. vendégfellepte. Rutikai nagyszabású **Sötétség** című drámájában lép fel ma másodszor Festetichné **Dömjén Róza** színésznő. Kivüle a főbb szerepeket **Somogyiné Szabó Irma**, **T. Pogány**, **Krasznai**, **Tóth**, **Bognár**, **Klenovits**, **Désy**, **Szarvasy** játsszák.

Stomfai család. Csiky Gergely gyönyörű darabja kerül holnap vasárnap színpadra a Szigligeti színházban Festetichné utolsó fellépésével.

Bob herceg. Vasárnap délután Haszka, Maros nagyszerű operettje. A **Bob herceg** kerül színpadra félhelyárral, **Bob herceget**, **Felédy Boriska** játssza, a váradi színpadon először.

A debreczeni színház új igazgatója. Tegnap döntöttek a debreczeni színház pályázatán, s **Makó**-val szemben szótöbbséggel **Zilahí** Gyulának jelenleg az aradi társulat színgazgatójának adták ki hat esztendőre a debreczeni színházat.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 204. Bérletszám 180. (páros)

Ma, szombaton 1904 április 30-án:

Sötétség.

Dráma.

HELYKARTOK: Nagypáholy 14 koron. földszinti és els. emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 2 kor. Kőrszék 2 kor. 40 fill. Tálalásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 30 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénziárnás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Holnap, vasárnap május 1-én
Délután 3 órakor fél helyárral:

Bob herceg.

Operette.

Este 7¹/₂ órakor rendes helyárral:

Stomfai család.

Színmű.

EGYESÜLETEK.

Az Orvosegylet havi szakülése. A Bihar-megyei Orvo-Gyógyszerész-és Természettudományi-Egylet. félévi május hó 2-án délután 5 órakor a bábaképző-intézet tantermében szakülést tart, melyre az együleti tagok személyesen meghívottak.

Igazságszolgáltatás.

Gyermekgyilkos anya.

— Esküdtárszék tárgyalás. —

Simon Judit balladába rovt szomorú bűnös sorsa jutott **Kozma** Ilikának, ennek a köröstarjánai lányának, a ki tegnap vette büntetését a nagyváradai törvényszék esküdt bírától. Hosszu esztendők sanyalódását mérték rá elpusztított gyermeke életéért.

Kozma Ilika család volt, s bűnbe sodorta a

város, a sok ingerlő drágaság, a csábító szép sző s a hajdanán félték falusi lányka elbukott.

Bukását azzal tetézte, hogy gyalázatának tanujától szabadulni akart s megölte, eldobta a gyermekét.

Október 7-én a Körözs medrében egy csecsemő hulláját találták. A vizsgálat megállapította, hogy a talált hulla **Kozma** Ilika gyermeke, s ez a csecsemő szeptember 22-én a nagyváradai bábaképzőben született.

Kozma Ilika be is vallotta töredelmesen, hogy ő pusztította el a gyermekét.

Mikor kijött a baba képezőből elhatározta, hogy valamiképp elpusztítja.

Az Imre utcán a Körözs partjára lopódzott s a folyóba dobta. Solyosbitja a lány bűnét, hogy a bábaképzőben figyelmeztették, hogy a lelenz házba adhatja s ő mégis megölte.

A tegnapi esküdtárszék tárgyaláson **Deési Géza** dr. védte a lányt, de az orvosok véleménye és a leány beismerése súlyosan beszámíthatóvá tették az anya gyilkosságát. Az esküdték marasztaló verdiktje alapján hat évi fegyházra ítélték.

NYILTÉR.

Tenis-ingek, sapkák, övek, czipők, nyakendők, kalapok

Zala Ferencznél

Bémer-tér Bazár-bérház

legnagyobb választékban.

LOVACRIN

mesés hatású hajnövesztőszer főraktára.

TAVIRATOK.

A harcztérről.

Pétevár. április 29. (Saj. tud. táv.) **Port-Arthur** előtt két japán torpedó a kikötött igyekezett megközelíteni s kidobott apró aknák felrobbanásával megteveszteni igyekezett, mintha ide-oda futkosnának. A parti ütegek azonban visszaterésre kényszerítették őket.

Sanghai, április 29. (Saját tud. táv.) A Jalu folyónál az oroszok visszavonultak. A Jalu folyón felfelé haladó japán hajók lövegei az oroszokat nem engedték a parthoz közelíteni. A japánok veszteség nélkül átkeltek a Jalu folyón. 25-ike óta bevették Kiulencsenget s északfelé előnyomulnak.

Pétevár, április 29. (Saját tud. táv.)
A Bajkál-tó jegén újabb repedések akadályozzák a vonatközlekedést. Ami nagyban hátráltatja, sőt részben megakadályozza az orosz csapatok szállítását.

Tokió, ápr. 29. (Saját tud. táv.)
A japánok szárazföldi győzelméről az előnyomuló csapatok vezére jelenti, hogy a Jalun felfelé haladó japán hajókra az oroszok tüzelni kezdtek. Azonban a japán torpedók lövegei visszanyomták az oroszokat. Majd orosz lovasság készült megakadályozni a partraszállást, azonban a japán lövegek visszaszorították őket s egy domb mögé vonultak. Az egész ütközetben a japánok veszteséget nem szenvedtek.

London, ápr. 29. (Saját tud. táv.)
A „Daily Mail” magántudósítója érdekes táviratot közöl a japán szállítóhajók elpusztításáról.

A wladivosztoki orosz hajóhad 25-én öt mértföldnyire üldözőbe vette az japán hajókat, írja a tudósító. Két torpedó az ötszáz tonnás „Gorió-Maru” és a hatszáz tonnás „Kiucsi-Maru” japán szállítóhajókat megközelítette s megfurta. A japán hajóhad torpedóüzői közben segítségre siettek, de az orosz hajók elvágják utjukat.

A súlyedő hajók legénysége vitéz elszántsággal harczolt s nem adta meg magát.

Csupán az egyik hajó legénysége, 17 tiszt, köztük egy ezredes és egy vezérkari tiszt menekült meg, akik megadták magukat.

Loubet Nápolyban.

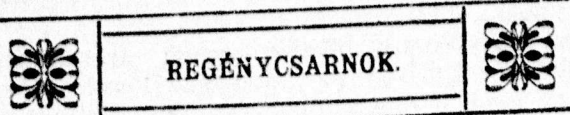
Nápoly, április 29. A tanulók tegnapi este fáklyásmenetet rendeztek. A királyi palota elé vonultak és lelkesen éltették a királyt és az elnököt. A főntezék ragyogóan ki voltak világítva. A király és Loubet elnök megjelentek a turini gróffal és a génuai herceggel a díszelőadáson, a melyet a Teatro San Carloban rendeztek nagy sikerrel. A színházban való megjelenéskor és az onnan való távozáskor ismét zajosan éltették a királyt és az elnököt, 11 órakor tértek vissza a királyi palotába.

Meddó sztrájk.

Eszék, ápr. 29. A mitroviczai általános sztrájk befejezést nyert anélkül, hogy a sztrájkolók elérték volna a fizetésemelést. A harmincz letartóztatott sztrájkolót három kivétellel szabadon bocsátották. Winkler napidíjast, ki felbujtogatta a munkásokat, beszolgáltaták a törvényszéknek. A katonai segítséget már visszavonták.

Kőműves sztrájk Komáromban.

Komárom, április 29. Komáromban ma reggel az összes kőművesek beszüntették a munkát. A kőművesek 6—8 korona napibért követelnek. A sztrájk miatt két gyár és nagyon sok magánépítkezés szünetel. Sárkány rendőrkapitány a sztrájk miatt a május 1-én tartandó népgyűlés megtartását nem engedélyezte és a munkások felvonulását is megtiltotta, mert zavargásoktól tartanak.

REGÉNYCSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. — 113

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

(Vége)

Most itt hevert előtűnk: leartatta, amit vetett. Annak az orosz ezrednek a köpenyegé volt rajta, amely kitesztotta őt kebeléből. A gyémántgyűrű az ujján ugyanaz volt, amit a kis Ruth adott neki, mikor Nizzában jegyet váltott vele... És a köd ölte meg, az a gyilkos köd, amely annyi becsületes, derék tengerészt elpusztított, amióta hajók veszték el Ken szigetének szirtjein.

— Tegnap éjjel hallhatott meg, — mondtam halkab, mintha csak magamba beszólnék. — Tulajdon emberei tették ki a partot, miután elvették a yachtját. A sorsnak sok szerencsés fordulata van, de hát szerencsés-e ez? ... Al-mában halt meg, Isten még irgalmas is volt hozzá.

Az öreg Clair-de-Lune szomorúan rázta a fejét és így felelt:

— Nem keresem, hogyan halt meg, én nem is sajnálom... Láttam valamit, de már elfelejtettem. Most hadd nyugodjék békével, — holnapig.

Néhány lombos galyat dobott rá és megjelölte a helyet, hogy ismét ráakadhasunk, ha majd el akarjuk temetni. Aztán tovább bolyongtunk az erdőben, örülve az életnek, elgondolkozva a sors forgandóságán, mely tegnaptól mára úgyszólván a halál torkából mentett meg mindnyájunkat... És annyira csodás, hihetetlen volt ez a fordulat, hogy amint az erdőből kiértünk a napsütötte illatos rétre, önkénytelenül is odafordultam az öreg francziához és tétován kérdeztem:

— Vajon nem álom-e ez?

A kis Ruthnak nem mondtam el, hogy mit láttam az erdőben, de a többiek süttögtak a dologról, úgy hogy ő is csakhamar megtudta a valót. De nem beszélt róla és magam se hoztam elő soha. Mert minek is rontottuk volna meg ennek a derült órának az örömet ilyen szomorú és sötét emlékekkel? ... Hisz a miénk volt a világ, az élet a boldogság s a mint egymás kezét fogva sétálgattunk a kertben vagy a napos tengerparton, az ezer virág balzsamától illatos réten, bűn és kegyetlenség lett volna emlékezni a multra, amelynek éjjelben csak rémeket láttunk!

— Oh, Jasper, Jasper! — szokta mondani a kis Ruth s fölpillantott rám és zinkék szemével — hát valóban igaz? ... Hogy hihessem el, Jasper, hogy elmegyünk innen, vissza, haza, mi ketten? ... Oh, mondja, hogy igaz; mondja mindig, százszor is, mert nem merem bionni!

Ott álltunk a az erdő szélén, ahonnan végig láthattuk az egész völgyet, apró kis házaival, zöld pázsitjával. Jobbkézfélől, ahol az égbe nyúló szikák meredek farként estek alá, a leáldozó nap fényében aranyosan hullámzott a tenger és hűs levegője enyhén csókolgatta lábban égő homlokomat... Soha, sohasem láttam ily szépek az életet, a természetet s a hangom mély szenvedélytől rezgett, amint feleltem:

— Minden igaz, kis Ruth, — oly igaz, amily igaz az is, hogy van valaki, aki szíve egész or-jével szerette őnt már esztendők óta — és hallgatott. Hallgatott, mert nem volt méltó arra, hogy fölemelje a szemét önmire...

— Oh, Jasper! — vágott közbe Ruth hirtelen és, a nyakamba horult, — hogy mondhatja ezt Jasper?! ... Hát vak volt, hogy nem látta...

Többet nem mondhatott, — az első csók, mely megpecsételte boldogságunkat, lezárta édes ajkait.

Tíz nappal később a *Halleras*, amerikai hadi gőzös, fölvevett bennünket és örökre ott hagyott a szigetet. Még ma sem tudom, hogy honnan és miért támadnak rajta a halálhozó, gyilkos gőzök. De nem is törődöm vele, — a kis Ruth már az enyém... s a mi életünkben nincsen többé se köd, se szomorúság, csupa öröm és verőfény az élet!

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde

Budapest, ápr. 29.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.60
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.46
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, ápr. 29.

Buza áprilisra	7.86
Buza október	7.86
Tengeri	6.26
Rozs okt.	8.6
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. ápr. 29-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.85
Magyar koronajárdék	97.96
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/2%	89.60
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavon földtehermentesítési kötvény	9.09
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	1.61
Tizszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	99.50
Osztrák járdék papírban	100.25
Osztrák járdék papírban	119.50
Osztrák járdék aranyban	99.45
Osztrák korona járdék	1.52
Osztrák államsorsjegyek	16.05
Otrák magyarban szk részvény	76.1
Magyar hitelbankrészvény	644.50
Osztrák hitelintézet részvény	645.50
Párisi vista	19.08
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.17
Németbirodalmi márka	239.87
Londoni vista	95.82
20 márkás arany	28.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, hogy a

BIHAR-kávéházat

megvettem és azt ma szombaton este Hamza Miska zenekara közreműködésével ünnepélyesen megnyitotom.

Naponta kitűnő kávé, mindig friss italok és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom a t. közönséget. Kérem b. látogatásukat és maradok

kiváló tisztelettel

Bródi.

kávé.

Értesítés.

A vasuti sztrájk következtében kénytelenek voltunk — miután sör készletünk elfogyott — t. vevőinket más gyártmányu sörrel ellátni, a mai naptól kezdve azonban a vasuti forgalom helyereáltával azon helyzetben vagyunk, hogy ezentúl csakis

Dréher-féle sörrel

szolgálhatunk.

Kapcsolatban ezen jelentéssel figyelemztetjük a n. é. fogyasztó közönséget, hogy **eredeti töltésű Dréher-féle palaczk-sörnek** csak az tekinthető, melyek czimkéje **védjegyünkkel**, dugója pedig az **itt látható beégetéssel** van ellátva.

Tisztelettel

732

BOGNÁR és SZANTÓ.

Hirdetések felvételnek a legjutányosabb árban e lap kiadóhivatalában

Egy főtisztelendő lelkész levele.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

Radowesitz, Csehország u. p. Bilin.

Ismételtén jó eredménnyel használtam az Ön Wilhelm-féle antiarthritis anti-reumatikus vértisztító teáját beteges állapotaiban, mint: a máj, lép, sziv és gyomor elzsírosodásaival, reumatikus háterincz-bántalmaknál, gyenge emésztésnél, vértolulással, agygyománál, stb. úgy, hogy ezáltal megtakarítottam magamnak egy fürdői vagy hidegvizgyógyintézeti kurát, a mihez különben sajnos nincsenek is meg az anyagi eszközök, hivatásomból kifolyólag pedig hiányzik a szükséges idő.

Biztosítom arról, hogy a magam részéről csak kellemes kötelességemmé tezem, hogy ezt a kitűnő Wilhelm-féle antiarthritis anti-reumatikus vértisztító teát minden ilyen bajban szenvedőnek legmelegebben ajánljam, és a hol csak tehetem, föl fogom dicsérni, hogy így Önnek kitűnő találmányáért valamiképpen kimutassam hálámát és hogy a szenvedő emberiséget, a hogyan az Ön oly pompásan gyógyító készítménye meg is érdemli, figyelemessé tegyem erre a gyógyszerre.

Kitűnő tisztelettel

Vinzenz John P., lelkész.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítóúrnál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszerárakban és drogueriakban. 318.

Hirdetés.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy **Nagyváradon**

„Központi Takarékpénztár” részvénytársaság

bejegyzett cég alatti pénztintézetünket **folyó évi május hó 2-án, (Olaszi Színház-u. és Szilágyi Dezső-u. sarok, dr. Adorján-féle házban)** megnyitjuk.

Intézetünk működése kiterjed mindenféle pénztintézeti műveletekre, különösen:

1. Váltók leszámítására.
2. Jelzálogkölcsönök nyújtására.
3. Folyó számlai üzletekre.
4. Aruk és értékpapírokra adandó előlegekre.
5. Kereskedők és iparosok számlaköveitéseiknek leszámítására.
6. Takarékbetétek kamatozás végett való átvételére 4 $\frac{1}{2}$ %-os kamattal mellet.

Alapításunk alkalmával czélba vett elvet vagyis a legköltségesebb üzletkezelés, gyors és előzékeny eljárásról előre is biztosíthatjuk a t. közönséget.

Nagyvárad, 1904. április 30-án.

A Központi Takarékpénztár részvénytársaság nevében

785

az igazgatóság.

Kátrány-árjegyzék.

2-től	9 kilóig	6 krajczár kilója.
10 »	99 »	5 » »
100 »	399 »	4 » »
400 »	1000 »	3 $\frac{1}{2}$ » »

Ennél nagyobb mennyiség vásárlásánál még további 25 kr. engedményt adunk 100 kilónként.

Egész és fél waggon vásárlásánál az engedmény még nagyobb.

Egy hordó ára külön 4 korona, de azt teljesen jó állapotban egy hónapon belül 3 koronáért visszavásároljuk.

Az áru gyártelepünkön átveendő és innen **egyszerre** elszállítandó.

Vidéki fatereskedők és kiskereskedők, akik kicsinybeni elárusítással foglalkozni kívánnak, a könnyű és tiszta kezeléshez alkalmas kimérő eszközöket ingyen kapják.

786.

A nagyváradai légszeszgyár.

M. kir. államilag megvizsgált olomzárólt tiszta csiraképes gazdasági vetőmagvak minőség szerint a legolcsóbb napiárban.

KÁDÁR JÁNOS

fűszer-, csemege-, bor-, ásvány- és gyógyvizek nagykereskedése
Nagyvárad.

Mélyen tisztelt vevőim szives tudomására hozom, hogy *új áruim* megérkeztek, u. m. mindentféle *sajt-neműek*: lipói, havasi, székelly juh turó.

Mindennemű *olajos és páczolt halneműek, tőke-hal*, (stockfisch), különféle *conservék, aszalt gyümölcsök*, savanyított hordós *káposzta*, hidegen ütött *tenmag-olaj, carfiol, új-burgonya*, mindentféle déli és hazai *friss gyümölcsök*, baraczk, málna, szilva és szeder iz.

Tea, rum, magyar- és francia pezsgők, *saját termései asztali borok*. Naponta friss *tea-vaj* és frissen *darált mák, közkedvelt Kádár-kávékeverék*, mely háromféle vegyüleből áll cuba, aranyjáva és arab moccából *kilója 1 frt 60 kr.*

Házartási portorico-kávé kilója 1 frt 20 kr.

28.

Kiváló tisztelettel

Kádár János.

Mindennemű ásvány- gyógyvizek, a világhírű vásártelki mór-föld és a Málnási Mária-forrás egyedüli raktára

Szent László

Püspök-gyógyfürdő

Nagyvárad mellett,
Kernáts János fürdőbérő kezelése alatt.

Kényelmes közlekedés, vasuton Nagyváradtól félóra, kocsin háromnegyed óra távolban. Május és augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváradra. Az új vasúti állomás közvetlenül a fürdő-telepen van.

Az európai híru 41° C. meleg természetes hévíz javalva van: az ízületek és izmok csúszós bántalmánál, idült s különösen savós ízületi loboknál, csonttörések és ficamok után visszamaradt vastagodásoknál, köszvénynél és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus uton keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Állandó fürdőorvos: **Dr. NAGY IGNÁCZ.**

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 1 kor. 20 fill. és 6 kor. között váltakozik; gyógyterem (Coursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztallal. Teraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek, a fürdő telepen és mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya van.

Öt tükörfürdő és 13 kádfürdőn kívül mór-fürdők is vannak rendszeresen. Az étterem nagy fedett terrasszal ujonnan átalakított, úgy hogy kedvezőtlen idő esetén 5—600 vendégnek kényelmes helyet ad.

Elsőrendű kitűnő zenekar.

Telefon összeköttetés az egész országos hálózaton.

Prospectust kívánatra küld

a fürdőkezelőség.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
Kossuth Lajos-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep:
Kert-utca 10. szám.

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, medencék, járdák, csatornák, szökőkutak, zsillipek, hidak és átvezetők o o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerű és színes cemenlapok, csatornacsövek, lépcsők, fedlapok, esővízfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok, mindenféle műkövek. o o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és díszes kivitelben.

Terazzo-munkálatok: Szabad, sodronybetétesek, repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdák aszfaltozása. o o o o o o

Elszigetelések aszfaltbitumennel.
Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökerezés szárazzá tétele.

Díszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban lesznek elvállalva.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Mindennemű építkezési anyagok nagy raktára.

Beocsini Cementgyári Unió kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedellemezek. Kátrány fedellemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyegzet nádfonat.

Jutányos árak!!

Árak minden vasutállomásra!